

chéile. Is breá leo cluichí a imirt a bhaineann le capaill. Is breá le Bernadette seo agus go minic téann sí chun a Daid a fheiceáil i rásaí ar a gcapall féin. Uaireanta ligeann Michael air gurb é siúd an capall agus gurb í Bernadette a hathair agus í ag marcaíocht ar an gcapall. Deir Bernadette giddy-up leis an gcapall. Ó am go chéile úsáideann Bernadette focail 'Caintise' fad is atá sí ag súgradh. Tá suim ag Nora tuilleadh a fháil amach faoi seo ó thuismitheoirí Bernadette. Ag an gcéad chruinniú foirne eile molfaidh sí dá comhghleacaithe go bhfoghlaiméoidís agus go n-úsáidfíds roinnt focal Caintise chun cuidiú le Bernadette bheith níos sona compordaí sa ghrúpa súgartha. Chuideodh sé seo leis na leanaí eile tuilleadh a fhoghlaim faoi shaol an Lucht Siúil.

Ábhar Machnaimh: An léiriú maith na frapaí súgartha i mo shuíomh ar chultúir agus ar chúlraí na leanaí?

Eispéireas foghlama 55: Cumhacht an cheoil agus na scéalaíochta

Téama: Taiscéalaíocht agus Smaointeoireacht, Aidhm 3 agus Sprioc foghlama 4

Aoisghrúpa: Leanaí

Suíomh: Cúram lae lánaimseartha agus páirtaimseartha (creis)

Tá siondróm Down ag Abi (beagnach 4 bliana d'aois) agus freastalaíonn sí ar chreis áitiúil. Baineann an fhoireann an-úsáid as ceol i rith an lae. Casann siad cantaireacht speisialta chun an t-aistriú ó ghníomhaíocht amháin go gníomhaíocht eile a éascú agus baineann siad úsáid as amhráin fhuinniúla chun leibhéil fuinnimh a ardú, go háirithe sa tráthnóna. Thug Mella, an stiúrthóir seomra, faoi deara gur fhreagair Abi go dearfach do cheol. Cuidíonn Abi go fuinniúil leis an nglanadh suas nuair a chasann siad amhrán an ghlanta suas. Is breá léi nuair a chasann siad amhrán na fáilte, *Dia duit Abi, conas atá tú inniu?* (ag dul tríd ainmneacha na leanaí go léir). Déanann sí miongháire nuair a úsáidtear a hainm.

Is breá le Abi go háirithe é nuair a chasann siad an t-amhrán, *Rólaí polaí* – éiríonn sí an-bheoga agus inspreagtha. Chomh math leis sin úsáideann Mella a lán den teanga súgartha agus cuidíonn le hAbi agus leis na leanaí eile le forbairt a dteanga. Imríonn siad cluichí rannaireachta agus déanann Abi gáire nuair a chruthaíonn a cairde scéalta grinn agus focail raiméise. Is breá léi freisin casfhocail agus rabhlóga.

Baineann Mella úsáid as scéalaíocht chruthaitheach chun focail agus smaointe nua a chur faoi bhráid na leanaí. Caitheann sí hata agus clóca speisialta scéalaíochta chun cuidiú le gach duine a bheith sa giúmar ceart don scéalaíocht. Suíonn na leanaí ar phónaireáin. Uaireanta baineann Mella úsáid as ceol don scéalaíocht. Déanann sí iarracht píosaí ceoil a mheaitseáil le scéalta. Is breá le Abi an chuid seo.

Le cúnamh ó na leanaí agus a dteaghlaigh chruthaigh Mella réimse frapaí a chuir sí i mála scéalaíochta chun na scéalta a thabhairt chun beatha. Mar shampla, sa mhála (clúdach piliúir ildaite) d'fhéadfadh ceithre nó cúig cinn de fhrapaí a bheith ann – frapaí atá bainteach leis an scéal. Ina measc bheadh figiúirí ar scála beag, figiúirí iompair agus ainmhithe, torthaí, pictiúir de charactair agus a n-ainmneacha scríofa faoina mbun, príomhfhocail scríofa i gcló mór, maisc ag léiriú mothúcháin éagsúla, bábóg óg nó teidí, hata, bróga, píosaí éadaigh, cineálacha éagsúla bia, tóirse, steiteascóp, eochracha, fón póca, boinn airgid, grianghraif, bréagáin amhail puipéad de mhadra rua nó figiúr cairtchláir, glasraí amhail tornapa don scéal, *An Tornapa Ollmhór*. Níl teorainn leis an liosta frapaí a d'fhéadfaí a úsáid! Déanann Mella a dícheall leabhar fíorasach a úsáid a bhaineann leis an scéal. Uaireanta úsáideann sí scéalta mar

gheall ar an tír ina bhfuil an scéal suite, uaireanta scéal i dtaobh na garraíodóireachta, uaireanta scéal mar gheall ar spóirt agus ar ainmhithe. Is cuidiú mór í leabharlannaí áitiúil Mella nuair a bhíonn leabhair á lorg aici. Bíonn Abi i gcónaí saite i ngach scéal a insíonn Mella agus bíonn sí i gcónaí ag iarraidh a fháil amach cathain a chuirfidh Mella an chéad scéal eile ar fáil!

Ábhar Machnaimh: Cad iad na frapaí súgartha is féidir liom a úsáid chun scéalta a thabhairt chun beatha?